

Markus Lohi kesk ym.

Välikysymys hallituksen Suomea näivettävästä talouspolitiikasta

Eduskunnalle

Luottamuksen palauttaminen ja tulevaisuuden uskon vahvistaminen pitäisi olla tällä hetkellä päättäjien tärkein tehtävä. Orpon ja Purran ensimmäinen vastuuvuosi on ollut suuri pettymys.

Hallituksen epäonnistumisesta talouspolitiikassa kertoo se, että se joutuu perumaan itse tekemiään päätöksiä. Nyt nousevat niin verot kuin tavallisten ihmisten arjen kustannukset. Nopeutuneet leikkaustalkoot saavat kysymään, onko hallituksen sopeuttaminen reilua ja oikeudenmukaista? Viedäänkö tavallinen suomalainen kölin ali ilman, että annetaan toivoa paremmasta?

Suojassa eivät ole enää eläkeläiset, pieni- ja keskituloisten perheiden toimeentulo tai lääkkeiden arvolisävero. Tavallisten ihmisten asiat on nostettu valtiovarainministeri Purran johdolla leikkuaudalle.

Pettymyksen taustalla ovat pääministeri Orpon hallituksen neljä isoa virhettä:

1. Hallitus kuvitteli, että sosiaali- ja terveyspalveluista löytyisi toista miljardia säästettäväksi pika-aikataululla samalla, kun palvelutarve kasvaa ja toiminnan kestävä uudistaminen ja tuottavuuden parantaminen edellyttävät riittäviä resursseja ja työrauhaa.
2. Hallitus ei tarttunut verosopeutukseen heti aloittaessaan, vaikka verokertymämme on lähitulevaisuudessa romahtamassa ja asiantuntijat varoittivat valitun tien vaikeudesta maamme taloudelle.
3. Hallitusohjelma odottaa työmarkkinoiden uudistamisen vaikuttavan roimasti työllisyyteen. Työllisyyden koheneminen antaa kuitenkin vielä hyvän tovin odotuttaa itseään. Työllistymisen esteet kuten riittämätön ammattitaito, terveysongelmat ja kohtaanto-ongelmat jäävät hallituksella huomiotta. Toimillaan hallitus jopa heikentää osaajapulan taittamista.
4. Isoin virhe on talouden kasvua kiihdyttävien toimenpiteiden puuttuminen. Hallitus on kuukausia seurannut sivusta, kun Suomi luisui taantumaan. Työllisiä on yli 50 000 vähemmän kuin vuosi sitten ja maassa on menossa konkurssiaalto.

Tilanteen korjaamiseksi hallitus on nyt tehnyt paniikkipaketin, meno- ja verosopeutuksen kokonaisuuden. Paketin mittaluokka on oikea. Se pysäyttää valtiontalouden välittömän syöksykierteen, mutta se ei palauta luottamusta Suomeen.

Välikysymys VK 4/2024 vp

Hallituksen uudet vaatimattomat kasvutoimet kohdistuvat sinänsä tarpeellisiin suuryritysten viherinvestointeihin, mutta pienille ja keskisuurille yrityksille hallitus ei juuri muuta tarjoa kuin kotitalousvähennyksen heikennystä. Riskinä on harmaan talouden kasvu.

Välikysymyksen allekirjoittajat pitävät myös ALV:n 1,5 prosenttiyksikön korottamista ylimitoitettuna toimenpiteenä, joka kertoo, että hallitus on antautunut neuvottomana tilanteen edessä. Kulkenut saksineen sieltä, mistä aita on matalin, seurauksia miettimättä. Pääministeri Orpon hallitus jää historiaan hallituksena, joka korotti kokoomuksen johdolla suomalaisten yleisten menojen arvonlisäverotuksen heti Unkarin perään EU:n kakkossijalle. Kotitalouksien ostovoima on muutoinkin tiukilla, vaikka hintojen nousuvauhti on nyt hidastunut. Hintataso on viime vuosien aikana nousut korkealle.

Pääministeri Orpon hallituksen sekoittama vercocktail on erityisen kova paikka pienille ja keskisuurille yrityksille. Veropäätösten yhteisvaikutukset esimerkiksi työllisyyteen voivat olla arvaamattomia, kun huomioidaan, että jo aiemmin hallitus on päättänyt korottaa roimasti majoitusten, taksien ja joukkoliikenteen, kulttuurin, liikunnan, kirjojen sekä lääkkeiden verotusta. Hallitus ei myöskään aio korvata kansallisin toimin ensi vuonna voimaan tulevaa ALV-huojennuksen poistumista. Yksistään sen vaikutus on tuntuva kaikkein pienimmille yrityksille.

Sosiaali- ja terveystalouden lisäleikkausten suhteen hallitus on huijaamassa yhä syvemmälle niin itseään kuin kaikkia suomalaisia. Hyvinvointialueiden talousahdinkoa uudet leikkaukset eivät helpota mitenkään, koska hallitus imuroi kaikki laskennalliset säästöt valtion talouden paikkaamiseksi. Kehyskaudella muun muassa suomalaisten lääkäriin pääsystä, lastensuojelusta, vammaispalveluista ja vanhustenhoidosta leikataan yhteensä noin kaksi miljardia euroa perustarpeeseen verrattuna. Hyvinvointialueiden liikkumatila kaventuu entisestään, kun jo valmiiksi sopeuttamisen aikatauluvaade oli mahdoton. Sosiaali- ja terveystalouden korjaamisen sijaan niitä rikotaan. Kun äkkivängät säästöt eivät tule onnistumaan, niin jälkikäteen hyvinvointialueiden rahoitustasoa on korjattava korkeammaksi.

Hallitus jättää lähipalveluita alasajaessaan huomiotta, että julkiset sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut ovat myös elinvoimapolitiikkaa. Jos yritysten työntekijöiden lähipalveluita heikennetään koko Suomessa, myös investointiympäristömme heikentyy samalla.

Samalla Suomeen liittyvät poliittiset riskit ovat kasvaneet. Sopimisen kulttuurin romuttuminen, inhimillisen pääoman kääntyminen laskuun, kahtiajakoinen ilmapiiri ja pitkäjänteisyyden uupuminen asioiden hoidossa eivät hyvältä näytä.

Hallituksen epäonnistuneen politiikan vuoksi julkiseen talouteen on tehtävä lisäsopeutuksia isänmaan konkurssin välttämiseksi.

Välikysymyksen allekirjoittajat tekisivät sopeuttamisen reilummin, ja panostaisivat samalla voimakkaasti kasvuun.

Suomen ollessa tienristeyksessä välikysymyksen allekirjoittajien valinta on työn ja kasvun tie. Luottamus siihen, että kovaa työtä pelkäämättömät suomalaiset ovat valmiita nostamaan Suo-

Välikysymys VK 4/2024 vp

men — yhteisvastuuta kantaen, ahkeruudesta palkinnon saaden. Esteitä kasvun tieltä on raivattava määrätietoisesti.

Välikysymyksen allekirjoittajat jakavat valtiovarainministeriön arvion noin kolmen miljardin euron mittaluokasta tarvittaville lisätoimenpiteille tänä keväänä. Todellisuudessa Suomen talous ei kuitenkaan tällä vielä oikene, jollei luottamusta talouden kasvunäkymiin ja julkisen talouden tervehdyntymiseen saada palautettua.

Kehysriihessä päätettyä lisäsopeutusten kokonaisuutta ei tule arvioida irrallisena päätöksenä. On otettava huomioon, että jo hallitusohjelmassa päätettiin muun muassa monista tavallisille perheille vaikeista toimenpiteistä sekä kasvupanostusten kohdistamisesta alueellisesti vinoutuneesti sen sijaan, että koko maan mahdollisuuksia kasvuun olisi vahvistettu.

Välittömien säästöjen ja veronkorotusten rinnalle tarvitaan muutakin. Luottamusta elvyttäviä ja kasvua kiihdyttäviä toimia, pitkävaikutteisia reformeja sekä menojen kasvujarrua.

Tämä Orpon hallituksen tie on huono, mutta kallis tavallisille ihmisille. Sillä tiellä huomaiselle luvataan nuivaa kitukasvuisuutta, kasvavaa kurjuutta, jääräpäistä repivyyttä, näköalaton epävarmuutta ja päättämätöntä velkaantumista — talouden ikitalvea.

Kukaan ei myöskään usko hallituksen väitettä, että menolaari on tutkittu nyt pohjia myöden. Rahaa löytyy yhä muun muassa veronmaksajille erittäin kalliiseen tunnin junaan, risteilijöiden mitataan vuosittaiseen tukemiseen sekä turvapaikanhakijoiden korkeisiin majoituskustannuksiin, joiden hillitsemisen hallitus edelleen laiminlyö. Laarin pohjalla on menoja tänäkin vuonna noin 88 000 miljoonaa ja ne kasvavat kehyskaudella joka vuosi: eivät suinkaan vähene.

Vasemmalla puolestaan maalataan katteetonta vaihtoehtodellisuutta. Kun jokin kuulostaa liian hyvältä, se harvoin on totta. Eikä se ole totta nytkään. Hyvinvointiyhteiskunta ei voi elää jatkuvasti yli varojensa. Veronmaksajien kukkarossa on pohja ja se näkyy jo. Kasvun puutetta ei ratkaista himoverottamisella.

Suomen taloutta on ryhdyttävä hoitamaan kaukonäköisemmin ja vastuullisemmin kuin mitä hallitus tekee tai mitä vasemmisto-oppositio antaa ymmärtää. On tehtävä tavallisten ihmisten arjen kannalta parempaa politiikkaa. Tämä tapahtuu laittamalla asioita tärkeysjärjestykseen.

Välikysymyksen allekirjoittajien tie on vaativa, mutta palkitseva. Olemme tavallisten ihmisten asialla. Haluamme olla rakentamassa Suomea, jossa on myönteinen näkymä tulevaisuuteen 2030-lukua kohti kulkiessa.

Keskustan ja Liike Nyt:n mielestä empatia kuuluu politiikkaan. Niin, että kaikki osallistuvat omien kykyjensä mukaan. Kenenkään taakka ei ole kohtuuton, mutta vapaamatkustajia ei hyvällä katsota.

Välikysymyksen allekirjoittajien talouspoliittinen linja on tiivistetysti: Suunniteltu Suomessa. Valmistettu Suomessa. Omistettu Suomessa.

Välikysymys VK 4/2024 vp

Edellä olevan perusteella ja Suomen perustuslain 43 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan välikysymyksen:

Miten hallitus palauttaa luottamuksen Suomeen ja vahvistaa edellytyksiä Suomen talouskasvun nostamiseksi selvästi korkeammalle uralle,

miten hallitus varautuu siihen, että sen politiikan seurauksena edessä voi olla vielä uusia veronkorotuksia ja leikkauksia, jotta hallituksen itsensä asettama alijäämätavoite toteutuu,

arvioiko hallitus, että hallitusohjelman ja kevään 2024 kehysriihen lisätoimenpiteiden myötä julkisen talouden sopeuttaminen tehdään oikeudenmukaisella tavalla ja millä tavoin yhteiskunnan kaikista hyväosaisimmat osallistuvat sopeuttamisen kokonaisuuteen, kun ensivaiheessa solidaarisuusveroa alennettiin ja nyt hyvätuloisten verotusta hieman kevennetään, jolloin lopputuloksena on plusmiinusnolla hyväosaisimmille,

miksi hallitus toteuttaa kasvuun kannustavan veroporkkanan vain suurille investoinneille ja pienille ja keskisuurille yrityksille tarjotaan yksinomaan veronkiristyksiä,

oliko hallituksella tiedossa, miten hyvinvointialueet ovat kyenneet toimeenpanemaan hallitusohjelman mukaisia tuntuvia säästöjä ja mitkä niiden vaikutukset kansalaisten tarvitsemiin palveluihin ovat ennen kuin se päätti lisäleikkauksista suomalaisten sosiaali- ja terveyspalveluihin,

arvioiko hallitus kotitalousvähennyksen leikkauksen lisäävän talouskasvua vai pikemminkin harmaata taloutta, etenkin kun hallitus ei ole ainakaan vielä käynnistänyt harmaan talouden torjuntaohjelmaa,

onko hallituksella tiedossa, miten maakuva ja Suomeen liittyvä poliittinen riski ovat kehittyneet tämän vaalikauden aikana, ja mikä tämän vaikutus on ollut siihen, että suunnitteilla olevat investoinnit toteutuvat hitaasti tai päätyvät kilpailijamaihin,

miksi hallitus on toiminut hitaasti luvittamisen vauhdittamisessa, sääntelyn sujuvoittamisessa, hallinnon keventämisessä sekä investointinyrkin perustamisessa,

miten hallitus perustelee sen, että veronmaksajien rahoilla toteutetaan tässä julkisen talouden tilanteessa mittavia uusinvestointeja, joiden taloudellinen kannattavuus on kyseenalaista ja antaa samanaikaisesti olemassa olevan väyläverkoston korjausvelan kasvaa entisestään,

mihin toimenpiteisiin hallitus on ryhtymässä, jotta Suomen inhimillinen pääoma ei kääntyisi lasku-uralle lähivuosisikymmenien aikana ja miten hallitus tulee vahvistamaan perheiden tulevaisuuden näkymiä syntyvyyden nostamiseksi ja varmistamaan työinnokkaan työperäisen maahanmuuton riittävän määrän sekä huolehtimaan siitä, että kokeneita työntekijöitä kannustetaan jatkamaan työelämässä nykyistä pidempään ja

Välikysymys VK 4/2024 vp

aikooko hallitus käynnistää presidentti Niinistön ehdottamaa vaalikaudet ylittävää parlamentaarista yhteistyötä talouden saralla, jossa kansantalouden kohentamiseksi etsittäisiin yhteisiä näkemyksiä, joilla olisi jatkuvuutta yli vaalikausien vai millä muulla tavoin hallitus aikoo vähentää poliittista riskiä ja lisätä luottamusta suomalaiseen yhteiskuntaan sekä siihen, että kestävän talouskasvun edellytyksiä vahvistettaisiin ja taloutta tervehdytettäisiin pitkäjänteisesti?

Helsingissä 26.4.2024

Markus Lohi kesk
Pekka Aittakumpu kesk
Petri Honkonen kesk
Hannu Hoskonen kesk
Antti Kaikkonen kesk
Eeva Kalli kesk
Vesa Kallio kesk
Anne Kalmari kesk
Hilkka Kemppe kesk
Tuomas Kettunen kesk
Hanna Kosonen kesk
Katri Kulmuni kesk
Antti Kurvinen kesk
Mika Lintilä kesk
Hanna-Leena Mattila kesk
Timo Mehtälä kesk
Olga Oinas-Panuma kesk
Jouni Ovaska kesk
Hanna Räsänen kesk
Annika Saarikko kesk
Mikko Savola kesk
Markku Siponen kesk
Eerikki Viljanen kesk
Harry Harkimo liik